

Posudek na rigorozní práci Mgr. Markéty Kačerové
na téma
Charakteristika otcovské role
Komparativní analýza výpovědi českých a finských vysokoškoláku

Práce má 139 stran včetně příloh.

Tematicky předložená práce zapadá do proudu aktuálních otázek současné společnosti. Zájem o problematiku otcovství se zintenzivňuje v různých vědních oborech, přesto poznatků o významu otce a jeho roli je málo.

Jako východisko této práce autorce posloužila její diplomová práce. Zvláště je cenné, že autorka do práce promítla své názory a postoje.

Obsahově se práce klasicky dělí na teoretickou a empirickou část.

Teoretická část práce vychází z uvedení informací k otázce otcovství v 1. kapitole, z hlediska „zanedbávání“ a „rehabilitace“ otcovství a náčrtu vývoje otcovství v 2. kapitole. Po těchto úvodních kapitolách autorka metodicky vhodně přechází k stěžejním tématům práce začínající třetí kapitolou „Role otců ve výchově dětí“, ve které se věnuje přínosu otce do vztahů v rodině, vlivu otce na budování identity dítěte, roli otce v procesu socializace a jeho vlivu na intelektuální rozvoj dítěte. Čtvrtá kapitola je věnovaná otcovské angažovanosti s důrazem na individuální, rodinné a enviromentální charakteristiky. V závěrečné kapitole teoretické části se autorka zamýšlí nad faktory, které mohou pomoci změnit postoje (často podmíněné předsudky) k otcovství. Autorka správně předpokládá, že jde o komplex faktorů, vzájemně se ovlivňujících, což dokládá výstižným a vtipným citátem na str. 43 – „noví otcové potřebují nové matky“.

Teoretická část práce představuje dobře uspořádaný celek s vhodným výběrem kapitol, které na sebe logicky navazují. Autorka fundovaně informuje o současném stavu informací na téma otec s bohatým využitím naší i cizojazyčné literatury.

Jedna otázka na zamyšlení k úvodu práce- autorka uvádí citát T. Reika: „Není složité být otcem, avšak není snadné se jím stát“ (str.6). Ptám se – není tomu naopak? „Není složité stát se otcem, avšak není snadné jím být“?

Empirická část práce je orientovaná na provedení komparativního šetření pomocí polostrukturovaného individuálního rozhovoru se 40 vysokoškoláky z Finska a ČR, přičemž autorka respektovala rozdělení podle pohlaví i národnosti.

Autorce se zdařilo připravit velmi dobré podmínky pro zber dat ve Finsku i u nás, přičemž otázky směřovaly k zjištění pěti oblastí, které tvořily páteř rozhovoru. První tematický celek tvořily postoje k tradičnímu a dnešnímu modelu otcovství. V tematickém celku Faktory působící na výkon otcovské role se autorka zaměřila, jak na vnitřní osobnostní předpoklady otců, tak na vlivy

z vnějšího prostředí. V Praktické úloze otce v rodině (dalším tématickým celkem) autorka sledovala jak respondenti nahlíží na participaci otců ve finančním a materiálním zabezpečení rodiny, tak na podíl otců na domácích pracích apod. Čtvrtým sledovaným okruhem je role otce ve vztahu k dětem, t.z. jaké hodnoty a dovednosti by otec měl předávat svým dětem a v čem je diference v přístupu matky.

Poslední tématický okruh, je nazvaný „Hlavní přínosy a omyly otců“

Výzkumný projekt zaměřený na dvě kultury odlišné svým historickým i kulturním vývojem vyžadoval důkladní přípravu nejen obsahu, ale též citlivou transformaci otázek s respektováním jazykových zvláštností. Podle mého názoru, i vzhledem k respondentům finské a české národnosti, polostrukturovaný rozhovor a jeho vyhodnocení pomocí obsahové analýzy lze posuzovat jako adekvátní metodu šetření.

Vyhodnocení a prezentace výsledků je dobře zdokumentované v přehledných tabulkách s dobře čitelnými grafy.

Uváděné jednotlivé tématické celky, které jsou výsledkem obsahové analýzy rozhovorů působí promyšleným a pečlivým dojmem. Autorce ani v této části práce nelze upřít dobrou jazykovou výbavu a vyjadřovací schopnosti.

Výsledky potvrzují, již na začátku práce pertraktovanou myšlenku, že problematiku otce je nutné nahlížet z vícero úhlů, čehož se autorka fundovaně a s nadhledem zmocňuje v diskusi, ve které prokazuje schopnost přemýšlet v psychologických souvislostech.

Zjištěním, ke kterým autorka dospěla nelze upřít psychologickou zajímavost, ale nepřekvapují. Práce je opatřena ještě dobře zpracovaným Závěrem a Shrnutím.

Rigorozní práce je dobrým podkladem pro publikování jejích částí formou článků v odborných i populárních časopisech a splňuje nároky na tento druh prací kladených a doporučuji, aby se stala předmětem obhajoby.

Eva Drlíková